

Hyväksytty tiedekuntaneuvostossa 15.6.2017

VIESTINTÄTIETEIDEN TIEDEKUNTA

LISENSIAATIN JA TOHTORIN TUTKINTOJA KOSKEVAT OHJEET 1.8.2017 ALKAEN

Siirtymäaika: Jos väittelylupa myönnetään klk 2017, mutta väitös on slk 2017, noudatetaan niitä ohjeita, jotka ovat olleet voimassa, kun väittelylupa on myönnetty.

1. Tohtorin ja lisensiaatin tutkinnot

Tutkintojen sisältöä, järjestämistä ja suorittamista koskevat valtakunnalliset yleisperiaatteet säädetään yliopistolaisissa ja yliopistoasetuksessa sekä valtioneuvoston asetuksessa yliopistojen tutkinnoista (asetus 794/2004) sekä valtioneuvoston asetuksessa yliopiston tutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1039/2013). Tampereen yliopiston tutkintosääntö sekä tiedekuntaneuvoston hyväksymät määräykset ja opetussuunnitelmat perustuvat näihin säädöksiin.

Viestintätieteiden tiedekunnassa koulutus järjestetään tohtoriohjelmissa. Tieteellisiä ja taiteellisia jatkotutkintoja voi suorittaa seuraavasti:

Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median tohtoriohjelmissa luonnontieteelliseen alaan kuuluvan filosofian lisensiaatin ja filosofian tohtorin tutkinnon voi suorittaa pääaineena informaatiotutkimus ja interaktiivinen media.

Kielten tohtoriohjelmissa humanistiseen alaan kuuluvan filosofian lisensiaatin ja tohtorin tutkinnon voi suorittaa seuraavilta tutkimusaloilta: englantilainen filologia, pohjoismaiset kielet, käännöstiede (englanti, ranska, ruotsi, saksa, venäjä), ranskan kieli, saksan kieli ja kulttuuri, suomen kieli sekä venäjän kieli ja kulttuuri.

Kirjallisuustieteen tohtoriohjelmissa humanistiseen alaan kuuluvan filosofian lisensiaatin ja tohtorin tutkinnon voi suorittaa seuraavilta tutkimusaloilta: Suomen kirjallisuus ja yleinen kirjallisuustiede.

Viestinnän, median ja teatterin tohtoriohjelmissa voi suorittaa humanistiseen alaan kuuluvan filosofian lisensiaatin ja tohtorin tutkinnon kulttuurintutkimuksen, musiikintutkimuksen, puheviestinnän sekä teatterin ja draaman tutkimuksen tutkimusaloilla sekä yhteiskuntatieteelliseen alaan kuuluvan yhteiskuntatieteiden lisensiaatin ja tohtorin tutkinnon journalistiikan, mediakasvatuksen ja mediatutkimuksen tutkimusaloilla. Yhteiskuntatieteellisellä alalla voidaan yhteiskuntatieteiden tohtorin tutkinnon sijasta suorittaa filosofian tohtorin tutkinto (valtioneuvoston asetus 794/2004 yliopistojen tutkinnoista, asetuksen liite). Lisäksi tohtoriohjelmissa voidaan suorittaa teatteritaiteen tohtorin ja lisensiaatin tutkinnon teatterityön tutkimusalalla.

Vuorovaikutteisen teknologian tohtoriohjelmissa filosofian lisensiaatin ja filosofian tohtorin tutkinnon voi suorittaa pääaineena vuorovaikutteinen teknologia.

Tämä ohje koskee sekä tieteellisiä että taiteellisia jatkotutkintoja, ellei erikseen muuta mainita.

1.1 Tohtorin tutkinnon suorittaminen

Tohtorin tutkinnon suorittamiseksi jatkokoulutukseen otetun opiskelijan tulee

- suorittaa jatkokoulutuksen opinnot tohtoriohjelman opetussuunnitelman mukaisesti;
- osoittaa tutkimusalallaan itsenäistä ja kriittistä ajattelua; sekä
- laatia väitöskirja tai väitöstutkimus (käytännöllisine osineen) ja puolustaa sitä julkisesti.

1.2 Licensiaatin tutkinnon suorittaminen

Jatkokoulutukseen otettu opiskelija voi suorittaa licensiaatin tutkinnon, kun hän on suorittanut yliopiston määräämän osan jatkokoulutukseen kuuluvista opinnoista.

Licensiaatin tutkintoon kuuluu osana licensiaatintutkimus, jossa opiskelija osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä.

1.3 Opintojen mitoitus

Valtioneuvoston asetus 794/2004 yliopistojen tutkinnoista käyttää opintojen mitoituksessa käsitettä opintopiste. Opintojaksot mitoitetaan niiden edellyttämän työmäärän mukaan. Yhden lukuvuoden opintojen suorittamiseen keskimäärin vaadittava 1600 tunnin työpanos vastaa 60 opintopistettä.

Tohtoriohjelmien laajuus, opetus ja ohjaus on suunniteltu nelivuotiseksi. Tavoitteena on valmistuminen neljässä vuodessa täysipäiväisesti opiskellen. Jatko-opinnot on kuitenkin mahdollista suorittaa myös työn ohella, jolloin opinnot voivat kestää pidempään.

1.4 Opetuksen järjestäminen

Väitöskirja- ja väitöstutkimustyöhön liittyvistä opinnoista ja tutkinnon muista opinnoista vastaa ensisijaisesti tiedekunta, joka yhdessä tohtoriohjelmien kanssa järjestää yksikön yhteisiä ja tutkimusalakohtaisia tutkijaseminaareja sekä muuta jatkokoulutukseen liittyvää opetusta. Tampereen yliopiston tutkijakoulu järjestää kaikille tohtoriohjelmille yhteistä koulutusta.

Jatkokoulutusyhteistyötä voidaan tehdä myös eri tiedekuntien sekä yliopistojen kanssa. Kansainvälisten kontaktien vahvistamiseksi tehdään yhteistyötä myös ulkomaisten yliopistojen kanssa.

Tohtoriohjelmissa opiskelevat voivat sisällyttää opintoihinsa jatkotutkinnon tavoitteiden mukaisesti opintoja kansainvälisestä, valtakunnallisesta ja Tampereen yliopiston tarjonnasta. Opintoihin voidaan sisällyttää myös artikkeleita ja muita julkaisuja, konferensseissa pidettyjä esitelmiä ja muuta tieteellistä toimintaa opinto- ja ohjaussuunnitelmassa sovittavalla tavalla.

Jatkokoulutukseen liittyvistä käytännöistä ja järjestettävästä opetuksesta saa tietoja yliopiston verkkosivuilta.

1.5 Opintojen aloittaminen, opiskelu ja ohjaus

Hyväksytylle tohtoriopiskelijalle määrätään kaksi ohjaajaa. Ohjaajista toisen tulee olla tiedekunnan professori tai tiedekuntaan työsuhteessa oleva dosentti ja toisen vähintään tohtorin tutkinnon suorittanut.

Tiedekunnan jatkotutkintoasioita hoitaviin henkilöihin voi olla yhteydessä kaikissa jatkokoulutukseen liittyvissä kysymyksissä. Jatkokoulutusta koskevan tiedottamisen turvaamiseksi tiedekunnassa pidetään

yllä sähköpostilistaa, jolle opiskelija liitetään saadessaan opinto-oikeuden. Opiskelijan on seurattava myös sähköiselle Opiskelijan työpöydälle tulevia tiedotteita.

1.6 Ohjaus

Opiskelija tekee ohjaajiensa kanssa kirjallisen opinto- ja ohjaussuunnitelman, jossa sovitaan pääohjaajasta sekä ohjaajien ja ohjattavan vastuista ja velvollisuuksista. Aikataulun lisäksi sovitaan yhteiset, ohjausta koskevat menettelytavat ja käytännöt. Ohjauksella tuetaan itsenäiseen tieteelliseen työhön harjaantumista sekä tohtoriopiskelijan oman akateemisen asiantuntijuuden ja uranäkymien rakentumista. Opinto- ja ohjaussuunnitelma tarkastetaan ja päivitetään ohjaajien kanssa kerran vuodessa tai tarvittaessa.

Jos tutkimuksen lähtökohdat olennaisesti muuttuvat, opinto- ja tutkimussuunnitelma päivitetään ohjaajien kanssa tai opiskelijalta voidaan vaatia kokonaan uuden tutkimussuunnitelman esittämistä.

Ohjaajaa voidaan vaihtaa perustellusta syystä dekaanin kirjallisella päätöksellä. Aloitteen tekijänä voi olla joko ohjattava tai ohjaaja. Ohjaajan vaihtuessa tulee kuulla eri osapuolia ja asiasta tulee tiedottaa ohjaajille ja opiskelijalle. Vaihdokeeseen edellytetään tohtoriohjelman vastuuhenkilön puolto. Kiistanalaisissa tilanteissa asia käsitellään tohtorikoulutustoimikunnassa. Vaihdokeksen vahvistaa dekaani.

Ohjauksen periaatteista kerrotaan tarkemmin tohtoriohjelmien ohjaussuunnitelmissa. Tohtoriohjelmien ohjausryhmät toimivat tarvittaessa seurantarhminä.

1.7 Jatkokoulutus yliopistojen kansainvälisenä yhteistyönä

Jos jatkokoulutus on tarkoitus järjestää yhteistyönä jonkin ulkomaisen yliopiston kanssa (ns. yhteistutkinnot, cotutelle) ohjaajan tulee ottaa yhteyttä jatkotutkintoasioista vastaavaan henkilöön, jotta kaikki asiaan vaikuttavat tekijät tulevat huomioon otetuksi ja tarvittavat asiakirjat laadituksi. Yhteistyössä noudatetaan yliopiston antamia määräyksiä ja ohjeita sekä laadittuja sopimuksia.

2. Väitöskirja

2.1 Väitöskirjan muoto

Väitöskirjan muotoa koskevat yleiset säädökset on esitetty Valtioneuvoston asetuksessa 794/2004 (luku 5, 22 §). Väitöskirjan tulee täyttää nämä kriteerit.

Väitöskirjan tulee olla itsenäiseen tieteelliseen työskentelyyn perustuva tutkimus, joka tarkastetaan julkisesti väitöstilaisuudessa. Aiemmin julkaistua monografiaa ei hyväksytä väitöskirjaksi. Väitöskirjan tulee sisältää uutta tieteellistä tietoa sekä osoittaa kriittistä ajattelua, oman tieteenalan syvällistä tuntemusta, metodien hallintaa ja soveltamiskykyä.

Väitöskirjaksi voidaan hyväksyä paitsi yhtenäinen tutkimus (monografia) myös samaa ongelmakokonaisuutta käsittelevien tieteellisten julkaisujen tai julkaistavaksi hyväksytyjen käsikirjoitusten ja niistä laaditun yhteenvedon muodostama tutkimuskokonaisuus (artikkelitutkimus). Yhteenvedossa on esitettävä tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja. Yhteisjulkaisuissa tekijällä on oltava merkittävä rooli. Tutkimuksen tekijän on esitettävä tiedekunnalle kirjallinen selvitys siitä, mikä hänen osuutensa tutkimuksessa ja mahdollisissa yhteisjulkaisuissa on ollut. Selvitys on annettava samalla, kun tutkimus jätetään esitarkastettavaksi.

Artikkeliväitöskirjan tulee koostua riittävästä määrästä referee-menettelyssä vertaisarvioituja korkeatasoisia julkaisuja. Riittävä määrä on 3–5 artikkelia laajuudesta ja julkaisun tasosta riippuen. Epäselvissä tilanteissa artikkelien riittävän määrän ratkaisee dekaani konsultoituun tohtoriohjelman vastuuhenkilöä.

Monografiaväitöskirjaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä sovelletaan myös tässä tarkoitettujen julkaisujen ja yhteenvedon yhdessä muodostamaan kokonaisuuteen.

2.2 Taiteellinen väitöstutkimus

Taiteellinen väitöstutkimus koostuu taiteellisesta tai käytännöllisestä ja reflektiivisestä osasta. Väitöstutkimuksen taiteellinen tai käytännöllinen osa voi olla joko itsenäinen taiteellinen työ tai sarja taiteellisia töitä sekä omasta taiteellisesta työskentelystä nousevien menetelmien ja käsitteiden kokeilua tai tutkimista muulla tavoin, esimerkiksi pedagogiikan kautta. Taiteellisen tai käytännöllisen työn ja siihen liittyvän reflektiivisen osan tulee yhdessä muodostaa taiteilijan kehitystä kuvaava, tukeva ja edistävä kokonaisuus. Reflektiivinen osa toteutetaan joko kirjallisessa tai erilaisia medioita yhdistelevässä muodossa. Taiteellinen väitöstutkimus on mahdollista tehdä myös osana ryhmää, jossa on useampia tutkijoita tai tohtoriopiskelijoita.

Opinnäytteiksi tarkoitetut taiteelliset ja käytännölliset osat esitarkastetaan niiden toteuttamisen yhteydessä. Ne on esitettävä julkisesti ja tallennettava opin- ja taidonnäytteen tarkastamista varten niiden mahdollisimman hyvin välittävällä ja teknisesti riittävällä tasolla.

Väitöstutkimuksen reflektiivinen osa voi olla suomen- tai englanninkielinen.

Taiteellisen työn sijaan teatteritaiteen tohtorin tutkinnon opinnäyte voi olla myös väitöskirja, joka liittyy teatterialan koulutukseen tai näyttelijäntyön kannalta johonkin muuhun keskeiseen aiheeseen. Tässä tapauksessa on voimassa se, mitä väitöskirjasta, sen puolustamisesta ja tarkastamisesta yleisesti määrätään.

2.3 Väitöskirjan kieli

Väitöskirja tai artikkeliväitöskirjan johdanto kirjoitetaan suomeksi, ruotsiksi, englanniksi tai jollakin muulla kielellä siten kuin opinto- ja ohjaussuunnitelmassa sovitaan. Käsikirjoituksen kielen tulee olla sama kuin väitöskirjan. Artikkeliväitöskirja voi sisältää eri kielillä kirjoitettuja julkaisuja. Väitöskirjan tekijän tulee huolehtia siitä, että käsikirjoituksen kieliasu on moitteeton. Suomenkieliseen väitöskirjaan on liitettävä lyhyt (2–3 sivua) englanninkielinen tiivistelmä ja muunkieliseen väitöskirjaan suomenkielinen tiivistelmä. Julkisessa tarkastuksessa on käytettävä suomen kieltä tai kieltä, jolla väitöskirja on kirjoitettu, tai muuta kieltä siten kuin väittelijä ja kustos vastaväittäjän kanssa sopivat.

3. Väitösprosessi

Väitöskirjatutkimus tarkastetaan kahdessa vaiheessa, joista ensimmäinen on esitarkastus ja toinen väitöstilaisuus.

Ennen tarkastusprosessin aloittamista tohtoriopiskelijan tulee varmistaa, että hänellä on tekijänoikeus väitöskirjaansa sisältyviin kuviin, taulukoihin tai muuhun aineistoon tai että hän on hankkinut verkkojulkaisuluvan tällaiseen aineistoon (esim. artikkeliväitöskirjan artikkelit).

Tohtoriopiskelijan on oltava kirjoilla läsnä olevana koko tarkastusprosessin ajan. Mikäli opiskelija ei ole kirjoilla läsnä olevana, tulee prosessi keskeyttää.

3.1 Esitarkastus ja väittelylupa

Väitöskirjaksi aiottu käsikirjoitus on väittelyluvan hakemista varten jätettävä tiedekunnan opintopalveluihin kolmena täydellisenä, kansioituna kappaleena sekä pdf-tiedostona. Jos väitöskirjas koostuu artikkeleista ja yhteenvedosta, toimitetaan kokonaisuus esitarkastusta varten kolmena kansioituna kappaleena.

Ennen väitöskirjan käsikirjoituksen jättämistä tarkastettavaksi opiskelijan tulee varmistaa tutkimustyönsä ohjaajalta, että työ on tarkastettavaksi jätettävässä kunnossa. Tutkimuksen käsikirjoituksen alkuperäisyys tarkistetaan Turnitin-ohjelman avulla ja ohjaajan tarkastama Turnitin-raportti toimitetaan tiedekunnan opintopalveluihin. Tarkastusmenettelystä tehdään merkintä opinnäytteeseen. Käsikirjoituksen jättämiseen liittyviä aikataulukysymyksiä voi tiedustella tiedekunnan jatkokoulutusasioita hoitavilta henkilöiltä. Väittelijän tulee huolehtia siitä, että kaikki tarvittavat opintosuoritukset sekä -kokonaisuudet on kirjattu opintosuoritusrekisteriin, mikäli niitä ei ole suoritettu lisensiaatin tutkinnon yhteydessä.

Väitöskirjan esitarkastajat määrää dekaani ohjaajan ja tohtoriohjelman vastuuhenkilön yhteisen ehdotuksen perusteella. Ennen esitarkastajien valintaa väitöskirjan tekijälle varataan tilaisuus huomauttaa esitarkastajiksi esitettyjen mahdollisesta esteellisyydestä.

Tutkimukselle määrätään vähintään kaksi esitarkastajaa, joiden tulee olla riippumattomia viestintätieteiden tiedekunnasta ja toisen lisäksi riippumaton Tampereen yliopistosta. Esitarkastajilla tulee olla vähintään dosentin arvo tai vastaavat tieteelliset ansiot. Perustellusta syystä toiseksi esitarkastajaksi voidaan nimetä tohtorin tutkinnon suorittanut, jolla ei kuitenkaan ole dosentin arvoa. Teatteritaiteessa toiseksi esitarkastajaksi voidaan määrätä ansioitunut taitelija, vaikka tällä ei olisi tohtorin tutkintoa.

Esitarkastusprosessin tarkoituksena on varmistaa, että väitöskirjaksi aiottu käsikirjoitus täyttää korkeimmalle akateemiselle opinnäytteelle asetetut tieteelliset/taiteelliset ja muodolliset vaatimukset. Esitarkastus on myös vaihe, jossa tiedekunta ja sen määräämät esitarkastajat voivat vaikuttaa väitöskirjan tasoon. Esitarkastajien tehtävänä on antaa yksikölle lausuntonsa siitä, onko käsikirjoituksella sellainen tieteellinen arvo, että lupa sen esittämiseksi väitöskirjana voidaan antaa. Kun kyseessä on artikkelitutkimus, esitarkastuslausunnossa on selvitettävä, muodostaako työ väitöskirjan kriteerit täyttävän kokonaisuuden. Jos esitarkastuslausunto on kielteinen, esitarkastusprosessi voidaan tohtoriopiskelijan pyynnöstä keskeyttää. Prosessin rauettua uusi esitarkastus voidaan aloittaa, kun tohtoriohjelman vastuuhenkilö antaa siihen luvan. Menettely koskee sekä väitöskirjakäsikirjoituksen että väitöstutkimuksen ja siihen liittyvien taiteellisten töiden esitarkastusprosessia.

Esitarkastajien tulee lausunnossaan soveltaa väitöskirjan arviointikriteereitä. Esitarkastajat voivat esittää lausunnossaan tekijälle myös korjausehdotuksia, mutta korjausehdotukset eivät saa olla ehtona väittelyluvan myöntämiselle. Lausunnon tulee olla joko puoltava tai hylkäävä, ei ehdollinen. Lausunto tulee antaa pääsääntöisesti kuuden viikon kuluessa siitä kun esitarkastaja on saanut väitöskirjan itselleen. Tarvittaessa esitarkastajan kanssa voidaan neuvotella pidemmästä ajasta. Tiedekuntaneuvosto päättää väittelyluvan myöntämisestä tai epäämisestä esitarkastajien lausuntojen perusteella. Ennen johtokunnan käsittelyä väitöskirjaksi tarkoitetun tutkimuksen tekijälle varataan tilaisuus esitarkastuslausuntoja koskevan vastineen antamiseen. Käsikirjoituksen tarkastamiseen liittyviä aikataulukysymyksiä voi tiedustella tiedekunnan opintopalveluista. Esitarkastettuun käsikirjoitukseen saa tehdä vain sellaisia muutoksia, joita esitarkastajat ovat esittäneet tai joista on sovittu esitarkastajien kanssa.

Kaikki esitarkastukseen liittyvä virallinen asiointi hoidetaan tiedekunnan opintopalveluiden kautta. Esitarkastajan on toimitettava lausuntonsa suoraan opintopalveluihin, josta toimitetaan kaikki lausunnot yhtä aikaa niiden saavuttua tohtoriopiskelijalle sekä ohjaajille ja tohtoriohjelman vastuuhenkilölle tiedoksi.

Väittelyluvan myöntää tiedekuntaneuvosto. Väittelylupaa koskevat esitarkastajien lausunnot lähetetään väitöskirjan tekijälle viimeistään neljä (4) päivää ennen tiedekuntaneuvoston kokousta. Samalla tutkimuksen tekijälle varataan tilaisuus vastineen antamiseen esitarkastajien lausunnoista. Vastineen antamista varten tekijällä on oikeus pyytää väittelylupaa koskevan päätöksen siirtoa seuraavaan tiedekuntaneuvoston kokoukseen.

3.2 Väitöskirjakappaleet ja väitöskirjan julkaiseminen

Väitöskirjan voi julkaista

- 1) sähköisessä muodossa,
- 2) sekä sähköisessä muodossa että painettuna (rinnakkaisjulkaiseminen) tai
- 3) painettuna (tai monisteena).

Väitöskirjan julkaisemista ja väitöstiedotetta koskevat ohjeet ovat Tampereen yliopiston kirjaston verkkosivuilla osoitteessa <http://www.uta.fi/kirjasto/tup/vaitosohjeet.html>.

Väitöskirjan virallista käsittelyä varten väittelijä toimittaa 10 päivää ennen väitöspäivää tiedekunnan opintopalveluihin riittävän määrän väitöskirjaansa painettuna kirjana tai monisteena julkaisutavasta riippuen. Tarkemmat ohjeet annetaan erikseen.

Jos väitöskirja koostuu useista julkaisuista, artikkelien pitää olla mukana painetussa tai monistetussa versiossa, ja niiden julkaisemiseen pitää pyytää lupa kustantajalta. Kirjasto julkaisee sähköisen väitöskirjan verkossa kokoelmassa ”Tampereen yliopiston väitöskirjat”. Jos artikkelien kustantaja ei myönnä lupaa sähköiseen julkaisemiseen, vain yhteenveto-osa toimitetaan sähköisessä muodossa kirjastoon ja julkaistaan verkossa. Luettelo artikkeleista liitetään yhteenveto-osaan. Tarkemmat ohjeet väitöskirjan julkaisemisesta löytyvät kirjaston verkkosivuilta, joilla on myös muita väittelijälle hyödyllisiä tietoja.

Väitöskirjakappaleiden lisäksi väittelijän tulee toimittaa 14 päivää ennen väitöstilaisuutta jatkotutkintoasioita hoitavalle henkilölle 50 kappaletta suomenkielistä tiivistelmää, jossa tulee esittää tutkimusongelma, tutkimusaineisto, keskeiset tutkimusmenetelmät sekä tärkeimmät tutkimustulokset. Artikkeliväitöskirjan tiivistelmään tulee liittää artikkelien täydellinen luettelo. Tiivistelmiä jaetaan mm. väitöstilaisuudessa.

Väitöskirjan erillisestä nimilehdestä tulee ilmetä väitöstilaisuuden aika ja paikka ja se, että väitöskirja esitetään julkisesti tarkastettavaksi viestintätieteiden tiedekunnan suostumuksella.

Ennen väitöstilaisuutta väitöskirja on nähtävillä tiedekuntaneuvoston tohtorikoulutusasioiden esittelijällä sekä sähköisesti julkaistu lisäksi yliopiston www-sivuilla. Tiedot väitöstilaisuudesta, väitöskirjan saatavuudesta ja nähtävillä olosta ilmoitetaan viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta yksikön ja yliopiston www-sivuilla.

3.3 Kustos, vastaväittäjä ja arviointitoimikunta

Kun lupa tutkimuksen esittämiseksi väitöskirjana on myönnetty, tiedekuntaneuvosto määrää julkista väitöstilaisuutta varten kustoksen, joka edustaa yliopistoa, ja yhden tai useampia vastaväittäjiä. Kustoksen tulee olla Tampereen yliopistoon työsuhteessa oleva professori tai muu dosenttitasoinen opetus- tai tutkimushenkilökunnan jäsen tai emeritus/emeritaprofessori. Vastaväittäjät tulisi ensisijaisesti valita Tampereen yliopiston ulkopuolelta. Vastaväittäjän tulee olla vähintään dosenttitasoinen henkilö. Teatteritaiteen alalla vastaväittäjä voi olla ansioitunut taiteilija, jolla ei ole tohtorin tutkintoa. Työn ohjaaja ei voi toimia vastaväittäjänä. Esitarkastaja voi toimia vastaväittäjänä vain erityisin perustein. Erityinen peruste voi olla esimerkiksi alan asiantuntijoiden vähyys tai esitarkastajan väitöskirjan/väitöstutkimuksen alaan liittyvä asiantuntemus. Ennen vastaväittäjien valintaa väitöskirjan tekijälle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäksi esitettyjen mahdollisesta esteellisyydestä.

Samassa yhteydessä tiedekuntaneuvosto asettaa arviointitoimikunnan, johon kustoksen ja vastaväittäjien lisäksi nimetään vähintään yksi oppialan ulkopuolinen jäsen, jolla tulee olla dosentin arvo tai vastaavat tieteelliset ansiot. Jos kustos on työn ohjaaja, arviointitoimikuntaan nimetään hänen tilalleen saman tieteenalan professori tai muu edustaja, jolla on dosentin arvo tai vastaavat tieteelliset ansiot. Ennen valintaa väitöskirjan tekijälle varataan tilaisuus huomauttaa toimikunnan jäseneksi esitettyjen mahdollisesta esteellisyydestä. Kustoksena toiminut ohjaaja voi osallistua arviointitoimikunnan kokoukseen väitöskirjasta lisätietoja antavana henkilönä, mutta ei kuitenkaan arvostelutoimikunnan päätösvaltaisena jäsenenä.

Tiedekuntaneuvosto päättää vastaväittäjästä ja arviointitoimikunnan kokoonpanosta tohtoriohjelman vastuuhenkilön ehdotuksen pohjalta

3.4 Väitöstilaisuuden ajankohta

Väitöstilaisuuden ajankohdan määrittämistä varten väittelijä ottaa yhteyden kustokseen, vastaväittäjään ja tiedekunnan opintopalveluihin. Opintopalvelut huolehtii salivarauksesta, kun väitöspäivästä on sovittu.

3.5 Väitöstilaisuudessa noudatettavat muodot

Julkisella väitöksellä on ainakin kolme selvästi erottuvaa tehtävää:

- Se tarjoaa tilaisuuden julkisesti ja mahdollisimman luotettavalla tavalla tarkastaa, että väittelijä on itse kirjoittanut opinnäytteen, joka tieteelliseltä tasoltaan vastaa väitöskirjoille yleensä asetettavia vaatimuksia.
- Se tarjoaa viralliselle vastaväittäjälle (tai vastaväittäjille), niille, jotka virkansa puolesta joutuvat väitöskirjaa arvostelemaan sekä muille aiheesta kiinnostuneille henkilöille tilaisuuden perehtyä perusteellisesti väitöskirjan sisältöön kuuntelemalla, esittämällä huomautuksia ja kysymyksiä sekä keskustelemalla tekijän kanssa.
- Se tarjoaa tilaisuuden yliopiston arkisesta työstä hieman poikkeavalla ja sitä näkyvämmällä tavalla julkistaa saavutettuja tutkimustuloksia.

Jotta nämä tehtävät voitaisiin tarkoituksenmukaisesti täyttää, noudatetaan väitöksissä tiettyjä tapoja ja muotoja. Nämä tavat ja muodot siis täydentävät säännöksissä olevia väitöskirjojen tarkastusta koskevia virallisia määräyksiä. Väitöksen päähenkilöiden on syytä neuvotella ja sopia niiden tarkoituksenmukaisesta soveltamisesta väitöstilaisuuteen.

Pukeutuminen

Väitöstilaisuudessa väittelijä, kustos ja vastaväittäjä pukeutuvat tummaan juhlavaan asuun. Käytettävissä on myös yliopiston väittelyviitta. Väittelyviittojen käytöstä ja varaamisesta saa lisätietoja rehtorin sihteeriltä. Kustoksen ja vastaväittäjän tulee noudattaa väittelijän valitsemaa pukeutumisasihtoehtoa. Ulkomailla valmistuneet voivat käyttää omaa tohtorinasuaan, johon saattaa kuulua viitta ja päähine. Kustos ja vastaväittäjä, mikäli heillä on tohtorin arvo, pitävät tohtorin hatun kädessään sisään mennessään ja salista poistuessaan.

Sisääntulo ja väitöksen avaus

Väitöstilaisuuteen saapuvat asianomaiset siten, että ensin astuu sisään väittelijä, sitten kustos ja viimeisenä vastaväittäjä. Salissa väittelijä asettuu salista päin katsoen kustoksen oikealle puolelle ja vastaväittäjä kustoksen vasemmalle puolelle. Kun kaikki ovat asettuneet paikoilleen, kustos avaa väitöstilaisuuden lausuen: ”Viestintätieteiden tiedekunnan määräämänä kustoksena julistan väitöstilaisuuden alkaneeksi.” Väittelijä pitää seisaaltaan lectio praecursoriansa, joka saa kestää enintään 20 minuuttia. Tämä johdantoluento käsittelee väitöskirjaan liittyvää aihepiiriä, ei kuitenkaan esittele väitöskirjaksi aiottua tutkimustyötä sinänsä. Ulkomaiselle vastaväittäjälle annetaan käänös lectio praecursoriasta, mikäli se pidetään eri kielellä kuin itse väitös. Esitys aloitetaan sanoin: ”Arvoisa kustos, arvoisa vastaväittäjä, arvoisat kuulijat.”

Painovirheitä ei oikaista. Väittelijä voi sen sijaan tässä yhteydessä antaa vastaväittäjälle painovirheluettelon ja, mikäli hän haluaa, esimerkiksi jonkun yleisön joukossa istuvan henkilön avustuksella jakaa yleisölle painovirheluettelon, lectio praecursoriansa tai muuta väitöskirjaan liittyvää aineistoa.

Lectio praecursorian päätyttyä väittelijä lausuu: ”Pyydän Teitä, arvoisa professori (tohtori jne.) viestintätieteiden tiedekunnan määräämänä vastaväittäjänä esittämään ne muistutukset, joihin katsotte väitöskirjani antavan aiheita”.

Vastaväittäjä esittää seisaaltaan lyhyen lausunnon, jossa hän koskettelee väitöskirjan aihepiirin asemaa ja merkitystä tieteessä ym. samantapaisia yleisluontoisia kysymyksiä. Lausunnon jälkeen vastaväittäjä ja väittelijä istuutuvat. Jos vastaväittäjiä on useampia, esittää vain ensimmäinen heistä tällaisen yleisen lausunnon.

Väitöskirjan tarkastus

Varsinaisen tarkastuksen alkupuolella vastaväittäjä yleensä kohdistaa ensin huomionsa yleisiin ja metodisiin kysymyksiin, minkä jälkeen seuraa yksityiskohtainen tarkastus. Jos vastaväittäjiä on useampia, voivat he sopia keskenään esiintymisjärjestyksestä ja työnjaosta sekä osallistua keskusteluun yhden vastaväittäjän esille ottamasta kysymyksestä.

Yksi vastaväittäjä saa käyttää tarkastukseensa enintään neljä tuntia, ja koko väitös saa kestää enintään kuusi tuntia. Väitös voidaan keskeyttää virkistystaukoja varten, jotka kustos ilmoittaa. Päätyttyään tarkastuksen vastaväittäjä seisaalleen nousten esittää loppulausunnon, jota väittelijä kuuntelee seisaaltaan. Jos vastaväittäjiä on enemmän kuin yksi, esittää loppulausunnon heistä vain ensimmäinen. Loppulausunnon jälkeen väittelijä esittää välittömästi kiitoksensa vastaväittäjälle.

Kun vastaväittäjät ovat lopettaneet tarkastuksensa, voidaan keskustelua vielä jatkaa sellaisista asioista, jotka eivät vielä aikaisemmassa käsittelyssä olleet esillä. Tässä mielessä väittelijä kääntyy yleisön puoleen ja lausuu: ”Kehotan niitä arvoisia läsnäolijoita, joilla on jotakin muistuttamista väitöskirjaani vastaan tai haluavat sen johdosta esittää kysymyksiä, pyytämään puheenvuoron kustokselta.” Keskustelua jatketaan tämän jälkeen kustoksen johdolla niin kauan kuin on tarpeen, kuitenkin vain edellä mainitun kuuden tunnin

määräajan sallimissa puitteissa. Kustos johtaa puhetta jakaen puheenvuorot ja valvoen, että väittelijä saa vastata välittömästi kuhunkin huomautukseen ja ettei käytetyissä puheenvuoroissa siirrytä syrjään asiasta.

Kustos päättää seisaalleen nousten väitöstilaisuuden lausumalla: ”Väitöstilaisuus on päättynyt.” Väitöstilaisuudesta poistuminen tapahtuu päinvastaisessa järjestyksessä kuin sisääntulo.

Väitöksen jälkeinen kahvitilaisuus ja karonkka ovat luonteeltaan epävirallisia ja yksityisiä tilaisuuksia. Väittelijä voi esittää kutsun kahvitilaisuuteen ennen salista poistumista.

3.6 Väitöskirjan hyväksyminen ja arviointi

Kun väitöskirja on julkisesti tarkastettu, antaa/antavat vastaväittäjä/t kirjallisen lausuntonsa tiedekunnalle. Vastaväittäjän tulee lausunnossaan ilmoittaa, ehdottaako hän väitöskirjan hyväksymistä, sekä tehdä ehdotus siitä annettavaksi arvosanaksi. Kustos tai hänen tilalleen arvostelutoimikuntaan nimetty henkilö toimittaa tiedekunnalle arviointitoimikunnan perusteleman arvosanaehdotuksen. Jos arviointitoimikunnan jäsenen mielipide eroaa muiden mielipiteestä, se kirjataan toimikunnan arvosanaehdotukseen. Arvosanaehdotuksen allekirjoittavat kustos tai hänen tilalleen arviointitoimikuntaan nimetty henkilö ja arviointitoimikunnan ulkopuolinen jäsen. Mikäli kustos on toiminut väitöskirjan ohjaajana hän voi osallistua arvostelutoimikunnan kokoukseen alkuun lisätietojen antajana, mutta hänen on poistuttava ennen kuin arvosanaehdotuksesta keskustellaan.

Ennen väitöskirjan arviointia tiedekuntaneuvoston väitöstilaisuuteen määräämä kustos esittää kirjallisen arvionsa väitöstilaisuuden kulusta.

Lausunnot on toimitettava jatkotutkintoasioista vastaavalle henkilölle kuukauden kuluessa väitöstilaisuudesta. Väitöskirjan hyväksymisestä ja annettavasta arvosanasta päättää tiedekuntaneuvosto. Väitöskirjan ohjaaja ei osallistu väitöskirjan arviointiin tiedekuntaneuvostossa. Vastaväittäjän lausunto ja arviointitoimikunnan arvosanaehdotus toimitetaan väitöskirjan tekijälle viimeistään neljä (4) päivää ennen sitä tiedekuntaneuvoston kokousta, jonka asialistalla väitöskirjan arvostelu on. Samalla tutkimuksen tekijälle varataan tilaisuus lausuntoa ja arvosanaehdotusta koskevan vastineen antamiseen. Vastineen antamista varten väitöskirjan tekijällä on oikeus pyytää arvostelun siirtämistä tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen.

Väittelijä voi tehdä tiedekuntaneuvostolle oikaisupyynnön väitöskirjansa arvioinnista 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

3.6.1 Arviointikriteerit informaatiotieteiden ja interaktiivisen median tohtoriohjelmassa sekä vuorovaikutteisen teknologian tohtoriohjelmassa

Väitöskirjan arvioinnissa kiinnitetään huomiota seuraaviin osa-alueisiin:

- A. Väitöskirjan tieteellinen arvo
 - tutkimuksen tieteellinen merkitys tutkimuskentässä
 - työn laajuus
 - väittelijän oman tutkimuspanoksen riittävyys
 - työn rakenteen johdonmukaisuus tutkimuskirjallisuuden tuntemus ja kriittinen hyödyntäminen
 - kieliasu
- B. Väittelijän esiintyminen väitöstilaisuudessa

- väitöskirjan tutkimusalan tuntemus
- käytettyjen tutkimusmenetelmien hallinta
- tutkimustulosten arviointi
- kyky käydä tieteellistä keskustelua ja vastata kritiikkiin

3.6.2 Arviointikriteerit kielten tohtoriohjelmassa ja kirjallisuustieteen tohtoriohjelmassa

Tiedekunnan hyväksymän määritelmän mukaan väitöskirjan tulee olla itsenäinen omaan tutkimukseen perustuva tieteellinen tutkimus. Väitöskirjan tulee sisältää uutta tieteellistä tietoa sekä osoittaa kriittistä ajattelua, oman tieteenalan syvällistä tuntemusta, metodien hallintaa ja soveltamiskykyä. Tutkimuksen on oltava tieteellisesti rehellistä ja täytettävä tutkimuseettiset normit dokumentoinnissa, viittauksissa, suhteessa muihin tutkimuksiin ja mahdollisissa koeasetelmissa. (ks. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen, Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002.)

Väitöskirjaa arvioidaan seuraavin kriteerein:

- **Aihevalinta, tutkimusongelma, tehtävän rajaus ja tutkimuskysymykset:**

Aiheen tulisi olla informaatioarvoltaan merkittävä. Toisaalta tehtävä tulee rajata tarkoituksenmukaisesti; väitöskirjan ei tarvitse olla elämäntehtävä. Tulosten ja johtopäätösten merkittävyyttä tulisi arvioida seuraavilla kriteereillä: missä määrin tuodaan esille uusia ajatuksia tai oivalluksia, kuinka tutkimuskysymysten esittämät ongelmat on ratkaistu, väittelijän havaintojen laatu, sekä mahdolliset parannukset havaintojen tarkkuudessa

- **Aiemman tutkimuksen huomioiminen:**

Tutkimuksen tulee olla mielekäs jatko aiempaan keskusteluun tai kokonaan uusi keskustelunavaus. Aiempi tutkimus on siis huomioitava, mutta sitä ei pidä toistaa sellaisenaan.

- **Käsitteellinen selkeys, määritelmät ja aiheen teoreettinen hallinta:**

Keskeiset käsitteet on määriteltävä selkeästi ja aihetta koskeva teoria on hallittava.

- **Käytetyt menetelmät:**

Tutkijan on esiteltävä menetelmänsä ja perusteltava niiden käyttö. Arvioitaessa tutkimusta tarkastellaan väittelijän tutkimuksen tasoa: kuinka huolellisesti tutkimus on tehty, minkälaisia ja kuinka asianmukaisia ja korkeatasoisia menetelmiä tutkimuksessa on käytetty, sekä sitä, onko kehitetty mahdollisia uusia menetelmiä ja miten niitä on sovellettu tutkimukseen.

- **Aineisto:**

Aineiston on oltava laadullisesti aiheen kannalta relevanttia ja määrällisesti riittävää.

- **Tulosten esittely ja johtopäätökset:**

Tulosten ja johtopäätösten merkitystä tieteellisenä edistysaskeleena ei tule liioitella, mutta ei myöskään vähätellä. Analyysin on oltava johdonmukaista ja eri näkökulmat huomioitava. Lisäansioiksi voidaan katsoa mielenkiintoiset jatkotutkimusavaukset ja tutkimuksen yhteiskunnallinen merkittävyys.

- **Muotoseikat:**

Esityksen on oltava rakenteeltaan johdonmukainen ja kieliasultaan selkeä. Ajatus ei saa jäädä informaatiotulvan alle.

- **Kriittinen ote:**

Tutkijan tulee olla kriittinen suhteessa aiempaan tutkimukseen, teorioihin, menetelmiin, aineistoon, lähteisiin ja oman työn tieteelliseen merkitykseen. Toisin sanoen, hyvä tutkimus on omaperäinen ja itsenäinen.

- **Väitöstilaisuus:**

Arvioinnissa otetaan huomioon myös väittelijän menestyminen väitöstilaisuudessa opinnäytteensä puolustajana

3.6.3 Arviointikriteerit viestinnän, median ja teatterin tohtoriohjelmassa

Arvioinnissa kiinnitetään soveltuvin osin huomiota seuraaviin osa-alueisiin. Teatteritaiteen väitöstutkimuksen osalta voidaan kuitenkin antaa erilliset arviointiohjeet, jotka hyväksytään tiedekuntaneuvostossa.

Aihevalinta, tutkimusongelma ja kysymyksenasettelu

- aihevalinnan perustelu
- aiheen tieteellinen merkittävyys, omaperäisyys ja ajankohtaisuus
- aiheen rajaus; tutkimuskysymysten relevanssi ja kohdentuneisuus
- tutkimusasetelman selkeys

Aiemman tutkimuksen huomioon ottaminen

- aihepiiriin liittyvän tutkimuskentän hallinta ja perehtyminen relevanttiin tutkimuskirjallisuuteen
- aiemman tutkimuksen kriittinen reflektointi ja arviointi
- oman tutkimuksen sijoittaminen aiemman tutkimuksen kenttään (jatko aiemmalle keskustelulle vai uusi keskustelunavaus)

Käsitteellinen selkeys, teorian hallinta ja teoriakehittely

- keskeisten käsitteiden määrittely ja kontekstointi
- käsitteiden käytön johdonmukaisuus
- teoriakehityksen perustelu ja avaaminen
- teoriakeskustelu ja uuden teorian kehittäminen

Aineisto

- aineiston soveltuvuus ja riittävyys tutkimusongelman kannalta
- aineiston esittely
- aineiston hankkimisen tai tuottamisen eettiset kysymykset

Menetelmät, niiden hallinta, soveltaminen ja kehittäminen

- menetelmien soveltuvuus tutkimusongelman kannalta
- menetelmien valinnan perustelu ja menetelmien soveltamisen esittely
- menetelmien luotettavuus ja kohdeherkkyys
- menetelmien soveltamisen monipuolisuus, johdonmukaisuus ja itsenäisyys
- uusien menetelmien kehittäminen ja käyttö

Tulokset, johtopäätökset ja jatkoavaukset

- tulosten monipuolisuus, uutuusarvo ja tieteellinen merkitys
- tulosten suhteuttaminen aiempaan vastaavaan tutkimukseen
- tutkimuksen itsereflektiivinen ja -kriittinen arviointi
- tutkimuksen tieteellinen ja yhteiskunnallinen merkitys
- jatkotutkimusavaukset

Rakenne ja esitystapa

- tutkimuksen jäsentelyn johdonmukaisuus ja sen osien keskinäiset suhteet
- tarkastelun etenemisen loogisuus
- kielen moitteettomuus ja esitystavan sujuvuus

3.6.4 Väitöskirjan arviointiasteikko

Viestintätieteiden tiedekunnassa noudatetaan seuraavia arviointiasteikoita.

3.6.4.1 Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median tohtorionjelma sekä vuorovaikutteisen teknologian tohtorionjelma

Hyväksytyn väitöskirjan arvioinnissa käytetään asteikkoa *hyväksytty – kiittäen hyväksytty*. Perustellusta syystä erityisen ansioituneelle väitöskirjalle voidaan antaa arvosana *kiittäen hyväksytty*.

3.6.4.2 Kielten tohtorionjelma, kirjallisuustieteen tohtorionjelma sekä viestinnän, median ja teatterin tohtorionjelma

Hyväksytyn tieteellisen väitöskirjan lopullisessa arvioinnissa käytetään asteikkoa *approbatur, lubenter approbatur, non sine laude approbatur, cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, eximia cum laude approbatur, laudatur*.

Approbatur: Työssä on vakavia puutteita, mutta se täyttää sekä yksikön määritelmän väitöskirjoille että eettiset normit (ks. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsittelyminen, Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002.)

Lubenter approbatur: Työssä on arviointikriteerien valossa useita huomattavia puutteita ilman riittävästi kompensoivia erityisansioita.

Non sine laude approbatur: Työssä on arviointikriteerien valossa selkeitä puutteita ilman riittävästi kompensoivia erityisansioita.

Cum laude approbatur: Työ on arviointikriteereihin nähden hyvä normaalisuoritus. Työ on käsitteellisesti ja kielellisesti selkeä. Sen tutkimusongelma, metodit ja lopputulokset on hyvin perusteltu ja se perustuu relevanttiin aineistoon. Työn erityisansioilla voidaan kompensoida joidenkin arviointikriteerien valossa mahdollisesti ilmenneitä puutteita.

Magna cum laude approbatur: Työssä on arviointikriteerien valossa selkeitä ansioita ilman näitä mitätöiviä puutteita.

Eximia cum laude approbatur: Työssä on arviointikriteerien valossa useita huomattavia ansioita ilman näitä mitätöiviä puutteita.

Laudatur: Aiheensa puolesta kunnianhimoinen työ on kaikkien keskeisten arviointikriteerien valossa erityisen ansiokas.

Taiteellisen väitöstutkimuksen opinnäyte arvioidaan asteikolla hyväksytty – hylätty. Taiteelliset tai käytännölliset osat ja niihin liittyvä reflektiivinen osa arvioidaan yhdessä.

3.7. Taiteellista väitöstutkimusta koskevat erilliset ohjeet

3.7.1 Taiteellisen osan esitarkastus

Väitöstutkimuksen tekijän tulee toimittaa taiteellisen osan esitarkastajille päivitetty tutkimussuunnitelmansa. Tutkimussuunnitelmaan sisältyy alustava kuvaus kaikista väitöstutkimuksen aikana toteutettavista taiteellisista tai käytännöllisistä osista.

Väitöstutkijan tulee lähettää esitarkastajille vähintään kaksi viikkoa ennen esitystä kirjallinen kuvaus siitä, miten esitarkastettava osa liittyy väitöstutkimukseen ja sen tutkimusongelmiin. Väitöstutkija vastaa esityksen riittävän laadukkaasta videotaltioinnista ja muusta dokumentoinnista.

Tarkastustilanne on julkinen. Sen luonne vaihtelee väitöstutkimuksesta riippuen.

Esitarkastaja tekee arviointinsa ennakkoon saamansa materiaalin (tutkimussuunnitelman ja tarkastettavan osan kuvauksen) ja tilaisuudessa kokemansa perusteella. Arvioinnissa voi käyttää apuna seuraavia kysymyksiä:

- Käsitteleekö taiteellinen osa sitä, mitä tekijä väittää sen käsittelevän?
- Mitä uutta tai omaperäistä taiteellinen osa tuo esiin suhteessa näyttelijäntyöhön yleensä ja johonkin esiintymisen osa-alueeseen erityisesti?
- Millä tavalla taiteellinen osa tuo esiin tutkimukselle olennaisia ilmiöitä tai tapahtumia?
- Missä määrin se on alan käytäntöjen ja tutkimuksen kannalta asianmukainen ja kiinnostava?
- Tuottaako se jotain uutta ja omaperäistä suhteessa niihin?
- Miten taiteellinen osa osoittaa valittujen tutkimusmenetelmien hallintaa tai kykyä kehittää niitä?
- Miten taiteellinen osa liittyy tutkimuksen kokonaisuuteen?

Esitarkastajat voivat halutessaan esittää tekijälle kysymyksiä taiteellisen työn esittämisen jälkeen. Esitarkastajat toimittavat tarkastuslausuntonsa kuukauden kuluessa viestintätieteiden tiedekunnalle kirjallisena.

Esitarkastajan tehtävä on arvioida, onko taiteellinen osa hyväksyttävissä väitöstutkimuksen taiteelliseksi tai käytännölliseksi osaksi sellaisenaan tai pienin korjauksin. Esitarkastajien tulee perustellussa kirjallisessa lausunnossaan selkeästi esittää joko osan hyväksymistä tai hylkäämistä. Lausunto ei voi olla ehdollinen. Jos esitarkastuslausunto on kielteinen, esitarkastusprosessi tohtoriopiskelijan pyynnöstä keskeyttää. Prosessin

rauettua uusi esitarkastus voidaan aloittaa, kun ohjaajat antavat siihen luvan. Väittelyluvasta päättää tiedekuntaneuvosto sitten, kun kaikki taiteelliset osat ja kirjallinen osa on esitarkastettu.

3.7.2 Kirjallisen osan esitarkastus

Tohtoriopiskelijan tulee saada työnsä ohjaajalta lupa ennen väitöstutkimuksen kirjallisen osan jättämistä esitarkastukseen. Tällöin tohtorin tutkintoon kuuluvien muiden opintojen tulee olla suoritettu. Tutkimuksen käsikirjoituksen alkuperäisyys tarkistetaan Turnitin-ohjelman avulla ja ohjaajan tarkastama Turnitin-raportti toimitetaan tiedekunnan opintopalveluihin. Tarkastusmenettelystä tehdään merkintä opinnäytteeseen. Käsikirjoituksen jättämiseen liittyviä aikataulukysymyksiä voi tiedustella tiedekunnan jatkokoulutusasioita hoitavilta henkilöiltä. Kirjallinen osa jätetään kolmena kansioituna kappaleena ja pdf-tiedostona tiedekunnan opintopalveluihin. Samalla jätetään taiteellisten osien taltioinnit kolmena kappaleena.

Pääsääntönä on, että taiteellisen osan esitarkastajat toimivat myös kirjallisen osan esitarkastajina. Kirjallisen osan esitarkastajat toimittavat lausunnon kolmen kuukauden kuluessa tehtävän saamisesta tiedekunnan jatkotutkintohallintoa hoitavalle henkilölle kirjallisena. Lausunnon suositeltava pituus on 3–5 sivua.

Esitarkastajan ensisijainen tehtävä on arvioida, onko käsikirjoitus hyväksyttävissä väitöstutkimuksen kirjalliseksi osaksi sellaisenaan tai pienin korjauksin. Esitarkastajien tulee selkeästi esittää joko väittelyluvan myöntämistä tai epäämistä eli todeta, täyttääkö käsikirjoitus sellaisenaan tai pienin korjauksin vähimmäisvaatimukset. Lausunto ei saa olla ehdollinen. Tiedekuntaneuvosto päättää väittelyluvan myöntämisestä tai epäämisestä esitarkastajien taiteellisista osista ja kirjallisesta osasta antamien lausuntojen perusteella. Ennen asian käsittelyä opiskelijalle varataan mahdollisuus esittää vastine esitarkastajien lausunnoista. Jos esitarkastuslausunto on kielteinen, esitarkastusprosessi tohtoriopiskelijan pyynnöstä n keskeyttää. Prosessin rauettua uusi esitarkastus voidaan aloittaa, kun ohjaajat antavat siihen luvan.

4. Todistus tohtorin tutkinnosta

Kun kaikki tiedekunnan opetussuunnitelmien mukaiset opinnot on suoritettu, opiskelijan on haettava tiedekunnalta todistusta tohtorin tutkinnon suorittamisesta. Kirjallinen hakemus, josta ilmenevät vahvistetun opintosuunnitelman mukaiset opintosuoritukset toimitetaan jatkotutkintoasioita hoitavalle henkilölle. Todistushakemusta jätettäessä on opintosuoritusrekisterissä oltava kaikki suoritusmerkinnät.

Tohtorin tutkinnosta annettavaan todistukseen kirjoitetaan tutkimuksen nimi ja siitä annettu arvosana sekä tieteenala, johon väitöskirja aiheeltaan kuuluu. Myös muut opinnot merkitään tutkintotodistukseen, jos ne muodostuvat opetussuunnitelman mukaisista opintokokonaisuuksista. Ote opintosuoritusrekisteristä on tutkintotodistuksen virallinen liite, josta tutkintoon sisällytetyt opinnot ilmenevät.

5. Ohjeet liseniaatin tutkintoa varten

5.1 Liseniaatintutkimus

Liseniaatin tutkintoon kuuluu osana liseniaatintutkimus, jossa opiskelijan tulee osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa alan tieteellisiä tutkimusmenetelmiä.

Lisensiaatintutkimukseksi voidaan hyväksyä paitsi yhtenäinen tutkimus (monografia) myös samaa ongelmakokonaisuutta käsittelevien tieteellisten julkaisujen tai julkaistavaksi hyväksytyjen käsikirjoitusten sarja ja niistä laaditun yhteenvedon muodostama tutkimuskokonaisuus (artikkelitutkimus) (vähintään 2 vertaisarvioitua tieteellistä julkaisua). Yhteenvedossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuulua yhteisjulkaisuja, jos tutkimuksen tekijän itsenäinen osuus on niistä osoitettavissa. Selvitys on annettava samalla, kun tutkimus jätetään tarkastettavaksi.

Lisensiaatintutkimus kirjoitetaan suomeksi, ruotsiksi, englanniksi tai jollakin muulla kielellä siten kuin opinto- ja ohjaussuunnitelmassa sovitaan. Opiskelijan tulee huolehtia siitä, että tutkimuksen kieliasu on moitteeton. Suomenkieliseen lisensiaatintutkimukseen on liitettävä lyhyt (2–3 sivua) englanninkielinen tiivistelmä ja muunkieliseen tutkimukseen suomenkielinen tiivistelmä. Julkisessa tarkastuksessa on käytettävä suomen kieltä tai kieltä, jolla tutkimus on kirjoitettu, tai muuta kieltä siten kuin tohtoriopiskelija ja tarkastaja(t) sopivat.

Opiskelija toimittaa, luvan saatuaan, tarkastetun lisensiaatintutkimuksen sähköisessä muodossa kirjaston kokoelmaa ja arkistointia varten. Ohjeita löytyy kirjaston www-sivuilta.

Taiteellisissa lisensiaatintutkimuksissa sovelletaan soveltuvin osin taiteellisia väitöstutkimuksia koskevia ohjeita.

5.2 Lisensiaatintutkimuksen tarkastaminen

Ennen lisensiaatintutkimuksen jättämistä tarkastettavaksi opiskelijan tulee varmistaa tutkimustyönsä ohjaajalta, että tutkimus on tarkastettavaksi jätettävässä kunnossa. Tutkimuksen käsikirjoituksen alkuperäisyys tarkistetaan Turnitin-ohjelman avulla. Tarkastusmenettelystä tehdään merkintä opinnäytteeseen.

Lisensiaatintutkimus jätetään tiedekunnan opintopalveluihin tarkastusta varten kolmena, kansioituna paperiversiona. Lisensiaatintutkimuksen tekijän tulee huolehtia siitä, että kaikki tarvittavat opintosuoritukset sekä -kokonaisuudet on kirjattu opintosuoritusrekisteriin. Lisäksi tässä yhteydessä tulee toimittaa Turnitinin-raportti, jossa on ohjaajan allekirjoitus.

Ehdotuksen työn tarkastajiksi tekee pääsääntöisesti ohjaaja keskusteltuaan lisensiaatintutkimuksen tekijän kanssa. Dekaanin määrää tutkimukselle vähintään kaksi tarkastajaa, joiden tulee antaa tutkimuksesta perusteltu kirjallinen lausunto arvosanaehdotuksineen. Tarkastajien tulee olla riippumattomia, vähintään dosenttitason asiantuntijoita. Tarkastaja ei voi olla saman tieteenalan tutkija omasta yliopistosta, lisensiaatintutkimuksen ohjaamiseen osallistunut henkilö tai muulla tavoin esteellinen.

Kun dekaani on määrännyt lisensiaatintutkimuksen tarkastajat, tiedekunta sopii opiskelijan ja tarkastajien kanssa tarkastustilaisuuden ajankohdasta ja muista tarkastukseen liittyvistä käytännön järjestelyistä.

Tarkastustilaisuudessa tutkimuksen tekijälle annetaan tilaisuus suullisesti vastata tutkimuksesta tehtäviin huomautuksiin. Tilaisuuden puheenjohtajana toimii ohjaaja. Tilaisuudessa pidettävä pöytäkirja toimitetaan tiedekuntaneuvoston jäsenille yhdessä virallisten tarkastajien lausuntojen kanssa. Tarkastajien lausunnot toimitetaan tutkimuksen tekijälle vähintään neljä (4) päivää ennen tiedekuntaneuvoston kokousta, jonka esittelylistalla tutkimuksen arviointi on. Samalla tutkimuksen tekijälle varataan tilaisuus vastineen antamiseen tarkastajien lausunnosta. Vastineen antamista varten tekijällä on oikeus pyytää asian siirtämistä tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen.

5.3 Lisensiaatintutkimuksen arviointi

Lisensiaatintutkimuksen arvio ja siitä annettavasta arvosanasta päättää tiedekuntaneuvosto. Tarkastajat esittävät kirjallisen näkemyksensä lisensiaatintutkimuksen hyväksymisestä. Oppialan professori voi halutessaan antaa tutkimuksesta oman perustellun arvosanaehdotuksensa.

Lisensiaatintutkimuksen ohjaaja ei osallistu lisensiaatintutkimuksen arviointiin johtokunnassa. Opiskelija voi tehdä johtokunnalle oikaisupyynnön lisensiaatintutkimuksensa arvioinnista 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Lisensiaatintutkimuksen arvioinnissa käytetään seuraavia asteikkoja:

Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median tohtoriohjelman sekä vuorovaikutteisen teknologian tohtoriohjelman: *hyväksytty – hylätty*. Tarkastajien tulee lausunnoissaan kiinnittää huomiota mm. seuraaviin seikkoihin:

- tutkimuksen tieteellinen merkitys tutkimuskentässä
- työn laajuus
- tutkijan oman tutkimuspanoksen riittävyys; onko tekijällä riittävän itsenäinen osuus lisensiaatintutkimuksessa (ohjaajan/yhteistyötahojen osuus tutkimuksessa)
- tutkimusmenetelmien sopivuus ja hallinta
- tutkimuksen rakenteen johdonmukaisuus
- tutkimuskirjallisuuden tuntemus ja kriittinen hyödyntäminen
- kieliasu

Kielten tohtoriohjelman ja kirjallisuustieteen tohtoriohjelman: *approbatur, lubenter approbatur, non sine laude approbatur, cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, eximia cum laude approbatur, laudatur*. Arviointikriteerit ovat soveltuvin osin samat kuin väitöskirjan arvioinnissa.

Viestinnän, median ja teatterin tohtoriohjelman: Lisensiaatintutkimuksen arvioinnissa sovelletaan väitöskirjan arviointikriteereitä soveltuvin osin. Tämä pätee myös teatteritaiteen alaan kuuluvaan lisensiaatintutkimukseen tai taiteelliseen opinnäytteeseen.

5.4 Tutkintotodistus

Kun kaikki tiedekunnan opetussuunnitelman mukaiset opinnot on suoritettu, opiskelijan on haettava tiedekunnalta todistusta lisensiaatin tutkinnon suorittamisesta. Kirjallinen hakemus, josta ilmenevät opintosuunnitelman mukaiset opintosuoritukset toimitetaan tiedekunnan jatkotutkintohallintoa hoitavalle henkilölle. Todistushakemusta jätettäessä on opintosuoritusrekisterissä oltava kaikki suoritusmerkinnät. Lomakkeita todistuksen hakemista varten saa yliopiston verkkosivuilta. Lisensiaatin tutkinnosta annettavaan todistukseen kirjoitetaan tutkinnon pääaine, tutkimuksen nimi ja siitä annettu arvosana.